

**РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТВЕРДОКРИХ (COLEOPTERA)
НАЦІОНАЛЬНО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ОЛЕШКІВСЬКІ ПІСКИ»**

А.О. Гудім¹, П.М. Шешурак²

^{1,2}Національний природний парк «Олешківські піски», пер. Ракитний, 16 м. Олешки, Херсонська область, 75100, Україна

²Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, вул. Графська, 2, м. Ніжин, Чернігівська область, 16600, Україна

Національний природний парк «Олешківські піски» (далі НПП, Парк) розташований на території Голопристанського, Цюрупинського районів та Новокаховської міської ради Херсонської області. Площу НПП складають три територіально розірвані ділянки: Раденська (на Козачелазерській арені), Буркутська (на Чалбаській арені) та ділянка в межах штучних ставків Новокаховського заводу частикових риб [4].

Грунтовий покриття території НПП «Олешківські піски» представлений різними типами ґрунтів: від напівпіщаних, з бідною рослинністю, до чорноземних, з степовими ландшафтами та великим різноманіттям різнотрав'я [3].

На території Козачелазерської арені є численні штучні водойми, що утворилися у вирвах авіабомб. Також на території Парку знаходиться Новокаховський рибоводний завод частикових риб загальною площею ставків 854,66 га. На території Буркутської ділянки поширені солоні та прісні озера, які розташовані головним чином навколо с. Буркути та на Чалбаських луках. Майже всі ці водойми були використані для досліджень біляводних представників Coleoptera та доповнення до списку інвентаризації ентомофауни НПП «Олешківські піски». Збір проводився наступними методами: косіння ентомологічним сачком, збір у пастки Барбера та ручний збір.

Дослідження видового складу Твердокрилих на території НПП «Олешківські піски» проводилися у 1996, 1999, 2001 та 2013-2016 рр. Вивчення видового різноманіття у 1996, 1999 та 2001 рр. проводилися тільки на території теперішнього природоохоронного науково-дослідного відділення «Буркути» (ПНДВ «Буркути»), а в 2013-2016 рр. проводилися дослідження на території ПНДВ «Буркути» та ПНДВ «Раденське». Допомогу у визначенні частини представників Coleoptera надали А.А. Петренко, О.В. Пучков, О.В. Прохоров (Інститут зоології імені І.І. Шмальгаузена НАН України), В.В. Мартинов (Донецький університет), М.Є. Сергєєв (Донецьке відділення УЕТ), О.М. Дрогваленко, О.Г. Шатровський, В.М. Грамма (Харківське відділення УЕТ), А.В. Гонтаренко (Одеське відділення УЕТ), за що автори їм щиро вдячні.

Матеріали що були зібрані на території НПП «Олешківські піски» знаходяться у фонді музею Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя [1] та в колекції Парку.

В результаті досліджень представників Жорсткокрилих було виявлено на території НПП «Олешківські піски» 324 види з 34 родин Coleoptera (раніш нами наводилось 299 видів [2]). Вперше вказані для цієї території 53 види, з них: Cantharidae (2), Carabidae (6), Coccinellidae (2), Staphylinidae (1), Elateridae (4), Malachiidae (5), Oedemeridae (3), Anthicidae (1), Tenebrionidae (2), Cerambycidae (7), Chrysomelidae (7), Dryophthoridae (1) та Curculionidae (5), Dasytidae (1), Elateridae (5), Histeridae (1).

Було відмічено 2 види, які мають охоронний статус. До Червоної книги України занесений 1 вид — *Aromia moschata* (Linnaeus, 1758) (Cerambycidae) та 1 вид до Європейського Червоного списку — *Onthophagus furcatus* (Fabricius, 1781) (Scarabaeidae) [6]. Досить цікавими є знахідки *Gyrinus paykulli* Ochs, 1937 (Gyrinidae), *Stenolophus skrimshiranus* Stephens, 1828 (Carabidae), *Cicindela nordmanni* Chaudoir, 1848 (Cicindelidae),

Scarabaeus typhon Fischer von Waldheim, 1823 (Scarabaeidae), *Agriotes incognitus* Schwarz, 1891, *Cardiophorus ebeninus* (Germar, 1824) (Elateridae), *Dolichosoma lineare* (Rossi, 1792), *D. simile* (Brullé, 1832) (Dasytidae), *Clanoptilus spinipennis* (Germar, 1824) (Malachiidae), *Anogcodes melanurus* (Fabricius, 1787), *Oedemera croceicollis* Gyllenhal, 1827, *O. femorata* (Scopoli, 1763) (Oedemeridae), *Oberea oculata* (Linnaeus, 1758), *O. erythrocephala* (Schränk, 1776), *Calamobius filum* (Rossi, 1790) (Cerambycidae). Оскільки дослідження фауни жуків було уривчастим, а на території Херсонської області до Червоної книги занесені 12 видів Coleoptera [5], слід очікувати в подальшому розширення списку Твердокрилих НПП «Олешківські піски», у тому числі і поповнення його рідкісними видами.

Література

1. Бабич И.С. Картографирование насекомых хранящихся в фондах кафедры биологии Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя [Текст] / И. С. Бабич, Н. И. Кожуховский, В. Г. Росколий, Р. А. Надточий, А. В. Павлюк, О. С. Фурс, П. М. Шешурак // Матеріали V Всеукраїнської студентської наукової конференції “Сучасні проблеми природничих наук” (Ніжин, 21–22 квітня 2010 р.). – Ніжин, Наука-сервіс, 2010. – С. 37-38.
2. Гудим А.А. К изучению жесткокрылых (Coleoptera) Национального природного парка “Алешковские пески” (Херсонская область, Украина) / А.А. Гудим, П.Н. Шешурак // Природничий альманах. Серія: Біологічні науки. – Вип. 23. – Херсон: Видавництво ПП Вишемирський В.С., 2016. – С. 20-42.
3. Природа Украинской ССР. Ландшафты и физико-географическое районирование [Текст]. – К.: Наукова думка, 1985. – 222 с.
4. Службові матеріали з проектування національного природного парку «Олешківські піски» (комплекс матеріалів). – Мелітополь-Херсон, 2013. – 280 с.
5. Червона книга України. Тваринний світ / Під заг. ред. член-кор. НАНУ І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 624 с.
6. Шешурак П.М. До вивчення поширення комах, занесених до Червоної книги України, Європейського Червоного списку та Червоної книги МСОП [Текст] / П.М. Шешурак, О.С. Вобленко // Наукові записки Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М.В. Гоголя. – Ніжин, Наука-сервіс, 1996 [1997]. – Т. XVI, Вип. 1. – С. 43-46.